

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 13, Αρ. 6 (2026)

ICODL2025

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

13ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

ISBN: 978-618-5335-32-8

Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση:

Οι Δεξιότητες του 21ου Αιώνα & η Πρόκληση της Τεχνητής Νοημοσύνης

ΤΟΜΟΣ 6

5-7/12 2025

ΕΑΠ Πάτρα & Εξ Αποστάσεως

Εξ αποστάσεως εξετάσεις στο ΕΑΠ: Διερεύνηση αναγκών των Συντονιστών/τριών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών την εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Κυριακή Ρασσιά, Ευαγγελία Μανούσου

doi: [10.12681/icodl.8670](https://doi.org/10.12681/icodl.8670)

Copyright © 2026, Κυριακή Ρασσιά, Ευαγγελία Μανούσου

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Εξ αποστάσεως εξετάσεις στο ΕΑΠ: Διερεύνηση αναγκών των Συντονιστών/τριών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών την εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Distance Examinations at the HOU: Investigating the Needs of Coordinators of the School of Humanities in the Era of Artificial Intelligence

Κυριακή Ρασσιά
Υπ. Δρ. ΣΑΕ ΕΑΠ
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Kyriaki.rassia@ac.eap.gr

Ευαγγελία Μανούσου
Επίκουρη Καθηγήτρια
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
manousoug@eap.gr

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη εστιάζει στις ανάγκες των Συντονιστών/τριών Θεματικών Ενοτήτων (Θ.Ε.) της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών (ΣΑΕ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), διερευνώντας τους ρόλους, τις προκλήσεις και τις προοπτικές που ανακύπτουν σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με έμφαση στην επίδραση της Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ). Μέσα από τη συνδυαστική ανάλυση πρακτικών Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών και ημιδομημένων συνεντεύξεων με Συντονιστές/τριες Θ.Ε. και Διευθυντές/τριες Προγραμμάτων, επιχειρείται μια αποτύπωση των ζητημάτων που σχετίζονται με την οργάνωση και τον συντονισμό των εξετάσεων, τη χρήση εργαλείων ΤΝ, καθώς και τις ανάγκες επιμόρφωσης και θεσμικής υποστήριξης. Η ανάλυση ακολούθησε ποιοτική θεματική προσέγγιση: τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν σε κύριες θεματικές κατηγορίες. Τα ευρήματα οδηγούν στη διαπίστωση ότι οι συντονιστές/τριες καλούνται να λειτουργήσουν σε ένα πολυεπίπεδο πλαίσιο αυξανόμενων απαιτήσεων, όπου η ΤΝ λειτουργεί τόσο ως πρόκληση, όσο και ως ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό των εξ αποστάσεως εξετάσεων. Η μελέτη αναδεικνύει την ανάγκη ύπαρξης θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση περιπτώσεων ακαδημαϊκής απάτης, τη μείωση του αριθμού φοιτητών/τριών ανά Θ.Ε., καθώς και τη συνεχή επιμόρφωση των συντονιστών/τριών σε παιδαγωγικές και τεχνολογικές καινοτομίες. Συνολικά, η

έρευνα συμβάλλει στον διάλογο για την αναζήτηση ενός σύγχρονου συστήματος αξιολόγησης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Λέξεις-κλειδιά

συντονιστές/τριες θεματικών ενότητων, τεχνητή νοημοσύνη, εξ αποστάσεως εξετάσεις, εκπαιδευτικές ανάγκες

Abstract

This study focuses on the needs of Module Coordinators at the School of Humanities of the Hellenic Open University, exploring their roles, challenges, and prospects within the evolving landscape of distance education, with emphasis on the impact of Artificial Intelligence (AI). Through the combined analysis of minutes from the Study Program Committee and semi-structured interviews with Module Coordinators and Program Directors, the research seeks to provide a depiction of issues related to the organization and coordination of examinations, the use of AI tools, and the needs for training and institutional support. The analysis followed a qualitative thematic approach: the data were coded and organized into main thematic categories. The findings indicate that Coordinators are required to operate within a multi-layered framework of increasing demands, where AI serves both as a challenge and as an opportunity for the modernization of distance assessment practices. The study underlines the need for an institutional framework to manage cases of academic misconduct, to reduce the number of students per course, and to ensure the continuous professional development of Coordinators in pedagogical and technological innovations. Overall, the research contributes to the ongoing dialogue on developing a modern assessment system in distance education.

Keywords

module coordinators, artificial Intelligence, e-assessment, needs

Εισαγωγή

Ο Συντονιστής/τρια Θεματικής Ενότητας (Θ.Ε.) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) επιτελεί ένα κρίσιμο ρόλο για την ακαδημαϊκή και οργανωτική συνοχή της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πέρα από τη διασφάλιση της ποιότητας της διδακτικής πράξης και τον συντονισμό της ομάδας των διδασκόντων/ουσών, οι Συντονιστές/τριες επιφορτίζονται και με σημαντικές ευθύνες που αφορούν τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την εποπτεία των εξετάσεων. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει ποικίλα καθήκοντα: από την επιμέλεια θεμάτων, την εποπτεία τήρησης κανονιστικών πλαισίων και την επικοινωνία με τους/τις συνεργαζόμενους/ες διδάσκοντες/ουσες, έως την αντιμετώπιση τεχνικών ή διοικητικών ζητημάτων που ανακύπτουν.

Ιδιαίτερα τα τελευταία έτη, με τις διαρκείς μεταβολές στον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων —συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης σε υβριδικά ή πλήρως ψηφιακά μοντέλα— οι ανάγκες των Συντονιστών/τριών έχουν πολλαπλασιαστεί και έχουν καταστεί πιο σύνθετες. Ωστόσο, οι ανάγκες τους σε σχέση με τις εξεταστικές διαδικασίες παραμένουν ελάχιστα διερευνημένες, κυρίως σε επίπεδο υποστήριξης. Επομένως, ως σκοπός της έρευνας αναδεικνύεται η διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των Συντονιστών/τριών και Διευθυντών/ντριών προγραμμάτων σπουδών στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών στο ΕΑΠ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην οργάνωση και υλοποίηση των εξ αποστάσεως εξετάσεων, στην επίδραση της Τεχνητής Νοημοσύνης στη διατύπωση των θεμάτων, ώστε να εξασφαλίζεται η εγκυρότητά τους, καθώς και στις προτάσεις τους για τη βελτίωση του θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου.

Τα Ερευνητικά Ερωτήματα διαμορφώνονται ως εξής:

1. Ποιες είναι οι βασικές ανάγκες των Συντονιστών/τριών και Διευθυντών/ντριών Προγραμμάτων Σπουδών σε σχέση με την οργάνωση και υλοποίηση των εξ αποστάσεως εξετάσεων;
2. Ποιες νέες ανάγκες δημιουργεί η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης για τον ρόλο των Συντονιστών/τριών και Διευθυντών/ντριών όσον αφορά τις εξ αποστάσεως εξετάσεις;

3. Ποιες προτάσεις προκύπτουν για τη βελτίωση του θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου που διέπει τις εξ αποστάσεως εξετάσεις σύμφωνα με τους Συντονιστές/τριες και Διευθυντές/ντριες;

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Ρόλος και καθήκοντα των Συντονιστών/τριών και Διευθυντών/ντριών ΠΣ σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της ΣΑΕ ΕΑΠ.

Εξ αρχής ο ρόλος του/της διδάσκοντα/ουσας στην ΕΞΑΕ αποκτά μια πολυδιάστατη και ουσιαστική διάσταση, καθώς η επιτυχία της μαθησιακής διαδικασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της αλληλεπίδρασης με τους/τις φοιτητές/τριες. Το έργο αυτό είναι απαιτητικό και συχνά ασκείται υπό συνθήκες αυξημένου φόρτου, αβεβαιότητας ρόλων και περιορισμένων πόρων, γεγονός που καθιστά απαραίτητη τη συνεχή επιμόρφωση και υποστήριξη από τον φορέα (Παπαδημητρίου & Λιοναράκης, 2016).

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και ο ρόλος του/της Συντονιστή/τριας Θεματικής Ενότητας (Θ.Ε.), ο/η οποίος/α είναι βασικός για την οργάνωση, την υποστήριξη και την εξασφάλιση της ποιότητας των εκπαιδευτικών πρακτικών σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο/Η Συντονιστής/τρια Θ.Ε. λειτουργεί ως ακαδημαϊκός, επιστημονικός και διοικητικός σύνδεσμος ανάμεσα στους/στις διδάσκοντες/ουσες και τους/τις φοιτητές/τριες, συνδυάζοντας παιδαγωγικές, οργανωτικές και θεσμικές αρμοδιότητες.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών του ΕΑΠ (2024), οι αρμοδιότητες του/της Συντονιστή/τριας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την υποστήριξη και καθοδήγηση των μελών Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.), την παρακολούθηση της υλοποίησης του εκπαιδευτικού έργου, την έγκαιρη επίλυση θεμάτων που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια των σπουδών, καθώς και τη διαρκή επικοινωνία με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Ο ρόλος του/της δεν περιορίζεται σε διοικητικά καθήκοντα, αλλά επεκτείνεται σε ουσιαστικό επιστημονικό και παιδαγωγικό επίπεδο, καθώς καλείται να λαμβάνει αποφάσεις που διασφαλίζουν τη συνοχή της διδακτικής προσέγγισης. Πράγματι, σύμφωνα με τον Κανονισμό Υποχρεώσεων Μελών Σ.Ε.Π. του ΕΑΠ (2024), και ειδικότερα το Άρθρο 3 (παρ. 3.2),

φέρει την ευθύνη για την επιστημονική και παιδαγωγική υποστήριξη των μελών Σ.Ε.Π., παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης της Θ.Ε., ενώ μεριμνά για την επιμέλεια και επικαιροποίηση του εκπαιδευτικού υλικού (Άρθρο 3.2.β).

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στη διαδικασία της εξ αποστάσεως αξιολόγησης των φοιτών/τριών, όπου ο/η Συντονιστής/τρια αναλαμβάνει την ευθύνη για τη σύνταξη και επιμέλεια των θεμάτων, την εναρμόνιση των αξιολογικών κριτηρίων και πρακτικών, καθώς και την εποπτεία της διαφάνειας, εγκυρότητας και αξιοπιστίας των εξετάσεων (Άρθρο 3.2.στ, ζ). Επιπλέον, διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στον συντονισμό της βαθμολόγησης, τη διαδικασία επανεξέτασης και την εξασφάλιση της ακαδημαϊκής ακεραιότητας (Άρθρο 3.3). Με αυτόν τον τρόπο συμβάλλει ουσιαστικά στη διατήρηση της εγκυρότητας και της συνέχειας του Προγράμματος Σπουδών.

Παράλληλα, λαμβάνοντας υπόψη την ψυχολογική διάσταση της φοιτητικής εμπειρίας οι Συντονιστές/τριες καλούνται να χειριστούν με ενσυναίσθηση ζητήματα που προκύπτουν καθιστώντας ακόμα πιο απαιτητικό και θεμελιώδη το ρόλο τους (Elsalem et al., 2020· Richter et al., 2024).

Στην ίδια κατεύθυνση, καθοριστικός είναι και ο ρόλος του/της Διευθυντή/-τριας Προγράμματος Σπουδών, ο/η οποίος/-α έχει την ευθύνη για τον συνολικό συντονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση του ΠΣ, εξασφαλίζοντας τη στρατηγική εναρμόνιση όλων των Θεματικών Ενοτήτων και την εποπτεία των εξεταστικών διαδικασιών σε συνεργασία με τους/τις Συντονιστές/-στριες Θ.Ε. Η συμβολή του/της αποκτά ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο των εξ αποστάσεως εξετάσεων, καθώς συνδέεται με τη διασφάλιση της εγκυρότητας, της διαφάνειας και της ακαδημαϊκής συνέπειας (Οδηγός Σπουδών ΣΑΕ ΕΑΠ, 2024).

Εξετάσεις στην ΑεξΑΕ: προκλήσεις, μορφές, καινοτομίες

Ο ρόλος των θεσμικών οργάνων στην εξ αποστάσεως αξιολόγηση αναδεικνύει ότι οι εξετάσεις αποτελούν το πεδίο όπου συγκλίνουν οι ακαδημαϊκές, παιδαγωγικές και διοικητικές ευθύνες. Ως μηχανισμός αξιολόγησης της μαθησιακής επίδοσης, οι εξεταστικές διαδικασίες δεν συνιστούν απλώς τυπική υποχρέωση, αλλά

αντανακλούν συνολικά το βαθμό στον οποίον επιτεύχθηκαν τα μαθησιακά αποτελέσματα (Mezzadri, 2020· Serragiotto, 2016). Η ποικιλομορφία στις μορφές εξέτασης – από παραδοσιακές γραπτές εξετάσεις δια ζώσης έως ασύγχρονες διαδικτυακές δραστηριότητες ή σύγχρονες προφορικές συνεντεύξεις – απαιτεί από τους/τις Συντονιστές/τριες όχι μόνο οργανωτική επάρκεια αλλά και ικανότητα προσαρμογής σε μεταβαλλόμενα τεχνολογικά περιβάλλοντα. Η ψηφιακή μετάβαση, ιδιαίτερα μετά το 2020, ανέδειξε τις ευκαιρίες αλλά και τις αδυναμίες των ψηφιακών εξετάσεων: αδυναμία επιτήρησης, ανισότητες πρόσβασης, τεχνικά προβλήματα, αλλά και πιθανότητες για καινοτομία και συμπερίληψη (Or & Charman, 2022). Ειδικά στο πλαίσιο του ΕΑΠ, ενώ πριν την πανδημία οι εξετάσεις διεξάγονταν αποκλειστικά δια ζώσης, κατά την περίοδο της πανδημίας έως και σήμερα γίνονται εξ αποστάσεως στα περισσότερα προγράμματα της ΣΑΕ. Σύμφωνα με διεθνείς έρευνες που διεξήχθησαν τα τελευταία έτη, είναι σαφής η προτίμηση των φοιτητών/τριών στην εξ αποστάσεως εξέταση και συχνά αποτελεί και λόγο επιλογής των Προγραμμάτων Σπουδών που τις έχουν εφαρμόσει (Dominguez-Figaredo et al., 2022· Cross et al., 2023· Aristeidou et al., 2024). Για τον σκοπό αυτό στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών υιοθετούνται εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης, όπως τα projects, οι Εργασίες Τελικής Αξιολόγησης, οι προφορικές συνεντεύξεις μέσω τηλεδιάσκεψης, αλλά και συνδυαστικά ή αυτοματοποιημένα τεστ πολλαπλής επιλογής – πρακτικές που απαιτούν διαφορετικά επίπεδα διοικητικής και παιδαγωγικής υποστήριξης τόσο για τους/τις φοιτητές/τριες όσο και για τους/τις Συντονιστές/τριες (Ιωακειμίδου κ. ά, 2023).

Οι σύγχρονες εξελίξεις, και ιδιαίτερα η εμφάνιση της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης (GenAI), προσφέρουν νέα εργαλεία για την επιμέλεια θεμάτων και την ανάπτυξη εξατομικευμένων μορφών αξιολόγησης (Kofinas et al., 2025· Zhong & Rosli, 2025). Εργαλεία, όπως τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (π.χ. chatGPT), ενισχύουν τη διαφοροποίηση, τη δημιουργία θεμάτων που αξιολογούν ανώτερες γνωστικές δεξιότητες και επιτρέπουν τη διατύπωση ανοικτού τύπου ερωτήσεων που προωθούν την κριτική σκέψη (Bozkurt et al., 2024· Chin et al., 2025). Η δεξιότητα του prompt engineering γίνεται σταδιακά αναγκαίο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς που σχεδιάζουν αξιολογικά σενάρια και επιδιώκουν μια

παιδαγωγικά ευαίσθητη αξιολόγηση, με εφαρμογή στην πραγματική ζωή. Παρ' όλα αυτά, όπως επισημαίνουν οι μελέτες των Memarian και Doleck (2024) αλλά και Chakraborty (2024), η απουσία ρυθμιστικών πλαισίων μπορεί να οδηγήσει σε ζητήματα δεοντολογίας, αναξιοπιστίας ή μεροληψίας – καθιστώντας αναγκαία την κριτική προσέγγιση και τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο ιδρυμάτων (Zhang, 2025).

Ωστόσο, παρά τη σαφή θεσμική περιγραφή του ρόλου τους, απουσιάζουν ερευνητικές μελέτες που να στοχεύουν στη διάγνωση των αναγκών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι Συντονιστές/τριες και οι Διευθυντές/ντριες του ΕΑΠ όσον αφορά τις εξ αποστάσεως εξετάσεις την εποχή της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης. Μέσα από την καταγραφή των αναγκών τους που επιδιώκεται να εκφραστούν προτάσεις βελτίωσης της εξεταστικής διαδικασίας σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο εκπαιδευτικό και τεχνολογικό περιβάλλον.

Μεθοδολογία

Με τη μέθοδο της μελέτης περίπτωσης, η έρευνα εστιάζει στη διερεύνηση των αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι Συντονιστές/τριες Θεματικών Ενοτήτων (Θ.Ε.) και οι Διευθυντές/ντριες ΠΣ στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) όσον αφορά τις εξ αποστάσεως εξετάσεις την εποχή της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης. Σύμφωνα με τον Robson (2010), η μελέτη περίπτωσης αποτελεί μια στρατηγική «έρευνας του πραγματικού κόσμου», κατάλληλη για την εις βάθος διερεύνηση φαινομένων σε συγκεκριμένα πλαίσια. Αντίστοιχα, ο Yin (2018) υποστηρίζει ότι η μελέτη περίπτωσης επιτρέπει την κατανόηση σύνθετων ζητημάτων μέσα από τη συνδυασμένη χρήση πολλαπλών πηγών δεδομένων, γεγονός που ενισχύει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. Η συγκεκριμένη προσέγγιση καθιστά δυνατή την ανάδειξη των πρακτικών, των προβληματισμών και των προκλήσεων που βιώνουν οι Συντονιστές/τριες και οι Διευθυντές/ντριες κατά την άσκηση του ρόλου τους στις εξ αποστάσεως εξεταστικές διαδικασίες.

Στάδια της έρευνας

Η έρευνα οργανώθηκε σε δύο διακριτά στάδια συλλογής και ανάλυσης δεδομένων:

Α' Στάδιο – Μελέτη πρακτικών Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών

Στο πρώτο στάδιο αναλύθηκαν με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης τα πρακτικά τριών (3) συναντήσεων Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ) ενδεικτικά, του ακαδημαϊκού έτους 2024-25, στα οποία καταγράφονται οι ανάγκες των Συντονιστών/τριών με τη μορφή προβληματισμών και αποφάσεων που σχετίζονται με την ποιότητα της αξιολόγησης και την προσαρμογή της σε νέες παιδαγωγικές και τεχνολογικές συνθήκες.

Β' Στάδιο – Ημιδομημένες συνεντεύξεις

Στο δεύτερο στάδιο διεξήχθησαν επτά (7) ημιδομημένες συνεντεύξεις με Διευθυντές/ντριες και Συντονιστές/τριες από διαφορετικά Προγράμματα Σπουδών του ΕΑΠ. Οι συνεντεύξεις εστίασαν στη διερεύνηση εμπειριών, αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες/ουσες, αναδεικνύοντας τη δυναμική αλληλεπίδραση ανάμεσα στις θεσμικές προβλέψεις και τις βιωμένες πρακτικές όσον αφορά τις εξ αποστάσεως εξετάσεις την εποχή της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης. Η επιλογή της ημιδομημένης συνέντευξης κρίθηκε κατάλληλη, καθώς προσφέρει την απαιτούμενη ευελιξία για τη σε βάθος διερεύνηση σύνθετων και πολυδιάστατων θεμάτων. Ο ημιδομημένος χαρακτήρας της επιτρέπει την ύπαρξη βασικού οδηγού θεμάτων, διασφαλίζοντας τη θεματική συνοχή μεταξύ των συνεντεύξεων, ενώ ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να αναπτύξουν ελεύθερα τις εμπειρίες, τις απόψεις και τις προβληματικές τους. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται δυνατή η ανάδειξη νέων πτυχών του φαινομένου, οι οποίες ενδεχομένως δεν θα προέκυπταν μέσα από πιο τυποποιημένες μεθόδους συλλογής δεδομένων (Mills, Grey & Airasian, 2017).

Η χρήση διαφορετικών πηγών δεδομένων (πρακτικά ΕΠΣ, συνεντεύξεις) ενισχύει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της μελέτης (Creswell, 2016), παρέχοντας μια σφαιρική εικόνα των παραμέτρων που επηρεάζουν την ποιότητα των εξ αποστάσεως εξεταστικών διαδικασιών.

Συλλογή δεδομένων

Για την κάλυψη του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, που αφορά τις ανάγκες που εκφράζονται, αξιοποιήθηκαν πρακτικά της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών από τρεις διαφορετικές συναντήσεις. Τα πρακτικά επιλέχθηκαν βάσει της θεματικής τους συνάφειας με ζητήματα αξιολόγησης και εξετάσεων.

Για το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, που εξειδικεύει τις ανάγκες των Συντονιστών/τριών Θ.Ε. αναφορικά με τις εξετάσεις με ζητήματα που σχετίζονται με την Τεχνητή Νοημοσύνη, πραγματοποιήθηκαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις με 7 στελέχη της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών. Συγκεκριμένα, έναν (1) Διευθυντή και δύο (2) Διευθύντριες Προγραμμάτων καθώς και δύο (3) Συντονιστές και μία (1) Συντονίστρια. Η επιλογή των συμμετεχόντων έγινε με κριτήρια την ενεργή τους εμπλοκή στη διαδικασία των εξετάσεων και την αντιπροσωπευτική κατανομή ως προς τις Θεματικές Ενότητες. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν το διάστημα Ιούνιος 2025 έως Σεπτέμβριος 2025, με μέσο όρο διάρκειας 30 λεπτών, και καταγράφηκαν με τη συναίνεση των συμμετεχόντων/ουσών.

Η έρευνα συμμορφώθηκε πλήρως με τις αρχές δεοντολογίας της ποιοτικής έρευνας (Robson, 2010). Όλοι/ες οι συμμετέχοντες/ουσες ενημερώθηκαν για τους στόχους της μελέτης και τα δεδομένα ανωνυμοποιήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς, διασφαλίζοντας την εμπιστευτικότητα και την προστασία της ιδιωτικότητας.

Ανάλυση δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με θεματική ανάλυση, ακολουθώντας τα στάδια που προτείνουν οι Braun και Clarke (2006), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί στην ελληνική ερευνητική παράδοση (Τσιώλης, 2018). Η διαδικασία περιλάμβανε την αρχική εξοικείωση με τα δεδομένα, τη δημιουργία αρχικών κωδικών, την ομαδοποίησή τους σε ευρύτερες θεματικές ενότητες, την αναθεώρηση και την οριστικοποίησή τους.

Για τη συστηματική οργάνωση και επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό NVivo15 (<https://lumivero.com/products/nvivo/>). Το λογισμικό επέτρεψε

την κατηγοριοποίηση αποσπασμάτων από τα πρακτικά της ΕΠΣ και τις συνεντεύξεις, διευκολύνοντας τη σύγκριση και τη σύνθεση ευρημάτων. Οι θεματικές που προέκυψαν αποτυπώνουν κρίσιμους άξονες ώστε να δοθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για το πώς οι ανάγκες που εκφράζονται μέσα από θεσμικές κατευθύνσεις και προσωπικές εμπειρίες των συντονιστών/τριών, επιχειρούν να συνδιαμορφώσουν το πλαίσιο των εξ αποστάσεως εξετάσεων.

Θεματική Ανάλυση

Η ανάλυση των δεδομένων από τα πρακτικά της ΕΠΣ και τις ημι-δομημένες συνεντεύξεις επέτρεψε την κατηγοριοποίηση των ευρημάτων σε κεντρικούς άξονες. Μέσα από τη διαδικασία αυτή αναδείχθηκαν τρία κύρια θεματικά πεδία που σχετίζονται αμιγώς με τις ανάγκες των Συντονιστών/τριών αναφορικά με τις εξεταστικές διαδικασίες:

1. *Οργανωτικές προκλήσεις:* Αναλύονται τα ζητήματα που σχετίζονται με τον συντονισμό, την επικοινωνία με τα μέλη Σ.Ε.Π. και φοιτητές/τριες και τη διαχείριση των εξ αποστάσεως εξεταστικών διαδικασιών.
2. *Αξιοποίηση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης από τους/τις συντονιστές/τριες:* Διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο οι Συντονιστές χρησιμοποιούν ψηφιακά και ΤΝ εργαλεία για την υποστήριξη της διδακτικής και της αξιολόγησης.
3. *Ανάγκες επιμόρφωσης και υποστήριξης:* Ανιχνεύονται τα αιτήματα για στοχευμένη επιμόρφωση, τεχνική υποστήριξη και καθοδήγηση των Συντονιστών, ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα έρευνα στηρίχθηκε σε 7 (επτά) ημι-δομημένες συνεντεύξεις με διευθυντές/τριες και συντονιστές/τριες από διαφορετικά Προγράμματα Σπουδών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του ΕΑΠ. Ο περιορισμένος αριθμός συμμετεχόντων/ουσών δεν επιτρέπει τη γενίκευση των ευρημάτων στο σύνολο του

Ιδρύματος. Ωστόσο, η επιλογή διαφορετικών προγραμμάτων διασφαλίζει μια σχετική ποικιλία εμπειριών και αντιλήψεων.

Επιπλέον, η έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη. Παράλληλα με το ποιοτικό σκέλος, έχει διανεμηθεί ερωτηματολόγιο σε 104 Συντονιστές/τριες Προγραμμάτων Σπουδών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών, από τους/τις οποίους/ες μέχρι στιγμής έχουν συλλεχθεί περίπου 30 απαντήσεις. Τα δεδομένα αυτά δεν έχουν συμπεριληφθεί στην παρούσα φάση.

Τέλος, προβλέπεται ενσωμάτωση μιας επανάληψης των συνεντεύξεων σε μελλοντικό χρόνο. Η διαχρονική αυτή διάσταση λειτουργεί ως αντιστάθμισμα στον περιορισμό του μικρού δείγματος. Η παρακολούθηση των αναγκών και προκλήσεων σε βάθος χρόνου αναμένεται να προσφέρει μια πιο σφαιρική και αξιόπιστη κατανόηση του ρόλου και των απαιτήσεων των συντονιστών/τριών στο ΕΑΠ.

Αποτελέσματα

Η ανάλυση των δεδομένων από τα πρακτικά της ΕΠΣ και τις ημι-δομημένες συνεντεύξεις παρουσιάζεται οργανωμένη σε θεματικές κατηγορίες, όπως προέκυψαν από τη θεματική κωδικοποίηση. Η διασταύρωση των πηγών (πρακτικά Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, συνεντεύξεις) επέτρεψε την αποτύπωση τόσο των τυπικών θεσμικών προβλέψεων όσο και των βιωμένων εμπειριών των Συντονιστών/τριών.

Θεματική Ανάλυση Πρακτικών ΕΠΣ

Η θεματική ανάλυση των πρακτικών της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών ανέδειξε έξι βασικούς άξονες που αποτυπώνουν την πορεία εξέλιξης του πλαισίου αξιολόγησης στο Ίδρυμα. Τα ευρήματα αυτά συνδέονται άμεσα με τις εξετάσεις, καθώς αποτυπώνουν τη σταδιακή μετάβαση από ένα παραδοσιακό, εξετασιοκεντρικό μοντέλο προς μια πιο ευέλικτη, πολυμορφική και διαμορφωτική αξιολόγηση. Οι αναφορές στην Τεχνητή Νοημοσύνη αναδεικνύουν νέες προκλήσεις και ευκαιρίες για εκσυγχρονισμό και ψηφιακή παιδεία. Παράλληλα, η έμφαση στην ανατροφοδότηση και την εσωτερική αξιολόγηση μετατοπίζει το ενδιαφέρον από τον έλεγχο στο διάλογο και τη συνεχή βελτίωση.

Η ανάγκη για επιμόρφωση και στήριξη των Συντονιστών/τριών και διευθυντών/ντριών συνδέεται με την προώθηση καινοτόμων εργαλείων αξιολόγησης. Αν και ζητήματα εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας δεν επηρεάζουν άμεσα το εξεταστικό σκέλος, σχετίζονται με τη στρατηγική αναβάθμισης του ακαδημαϊκού κύρους του Ιδρύματος, στο οποίο η αξιόπιστη αξιολόγηση αποτελεί κρίσιμο παράγοντα (Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Θεματική Ανάλυση πρακτικών ΕΠΣ

Θέμα	Σχετικές Αναφορές στα πρακτικά	Σύνδεση με ΤΝ / Προοπτικές
Εξέλιξη των Τελικών Εξετάσεων	Βελτίωση κριτηρίων αξιολόγησης, ενίσχυση σχολίων ανατροφοδότησης, αυθεντικότητα διαδικασιών	Αξιοπιστία αξιολόγησης σε ψηφιακό περιβάλλον, ανάγκη νέων εργαλείων
Τεχνητή Νοημοσύνη και προκλήσεις	Συζήτηση για ανίχνευση χρήσης ΤΝ, προφορική εξέταση ως λύση	Εργαλεία ΑΙ ως βοήθημα αλλά και πρόκληση· ανάπτυξη δεξιοτήτων ψηφιακής παιδείας
Ανατροφοδότηση και Εσωτερική Αξιολόγηση	Έμφαση σε διαδικτυακές συναντήσεις, forums, συμμετοχή φοιτητών/τριών στην αξιολόγηση	Χρήση ψηφιακών εργαλείων για διαφάνεια και ουσιαστική ανατροφοδότηση
Επιμόρφωση, Στήριξη και Οργάνωση	Μείωση αριθμού φοιτητών/τριών, καθοδήγηση για δημοσιεύσεις, ανταλλαγή εμπειριών με ιδρύματα	Υποστήριξη συντονιστών με εργαλεία ΤΝ (π.χ. ανάλυση δεδομένων φοιτητών/τριών)
Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	Ανάγκη για ανταγωνιστικότητα, διεθνείς συνεργασίες	Αξιοποίηση ΑΙ για στρατηγικές προβολής, ενίσχυση εξωστρέφειας

<p>Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Υβριδικές Μορφές Εκπαίδευσης</p>	<p>Αναγνώριση υβριδικού χαρακτήρα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, νέες μορφές αξιολόγησης</p>	<p>Υβριδικά περιβάλλοντα μάθησης, ψηφιακή μεσολάβηση και προοπτική νέων μορφών διδασκαλίας</p>
---	--	--

Θεματική Ανάλυση Συνεντεύξεων

Οργανωτικές και τεχνικές ανάγκες

Οι Συντονιστές/τριες και Διευθυντές/ντριες περιγράφουν τον ρόλο τους ως ιδιαίτερα απαιτητικό σε οργανωτικό επίπεδο, καθώς καλούνται να διαχειριστούν την επικοινωνία με τα μέλη ΣΕΠ, την υποστήριξη των φοιτητών/τριών και τη συνολική λειτουργία των εξεταστικών διαδικασιών. Η απόσταση και το ψηφιακό περιβάλλον δημιουργούν αυξημένες απαιτήσεις σε προετοιμασία και συντονισμό. Χαρακτηριστικά αναφέρεται:

(Συμ. 6) «Το πρώτο πράγμα που θα μπορούσε να μας βοηθήσει θα ήταν η μείωση του αριθμού των φοιτητών. Μου έχει τύχει να κάνω μάθημα με 15 φοιτητές· εκεί η αλληλεπίδρασή μου μαζί τους ήταν απίστευτα πολλαπλάσια από ό,τι με 22. Και νομίζω ότι δεν είναι μόνο αριθμητικό· μετά από ένα σημείο η δυσκολία γίνεται γεωμετρική.»

(Συμ. 2) «Κάτι που θα μπορούσε να γίνει θα ήταν να απαλλαχθεί ο συντονιστής από τα διδακτικά του καθήκοντα. Δηλαδή ο συντονιστής πρέπει να έχει 5 φοιτητές μόνο και όχι 15.»

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και στην ανάγκη για σαφείς διαδικασίες που θα διασφαλίζουν την εγκυρότητα των εξετάσεων:

(Συμ. 1) «Απαιτείται ένα αυστηρό, ένα αδιάβλητο σύστημα επιτήρησης. Όσο καλές και αν είναι οι πρακτικές και υπάρχουν και οι οδηγίες όσο και υποστηρικτικός και αν είναι ένας φορέας και είναι. Εάν το τεχνικό κομμάτι από πίσω δεν το υποστηρίζει..»

(Συμ. 5.) «Ίσως εκείνη την περίοδο των εξετάσεων θα μπορούσε το ΕΑΠ να έχει περισσότερα στελέχη του στην υποστήριξη των εξετάσεων. Στην έναρξη

και τη διαδικασία. Υπάρχουν προβλήματα μερικές φορές, όταν όλοι μαζί φοιτητές αναρτούν γραπτά εξετάσεων.»

Αξιοποίηση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης

Η συζήτηση για την Τεχνητή Νοημοσύνη ανέδειξε από τη μία, αναγνώριση των δυνατοτήτων της για στήριξη στη δημιουργία θεμάτων και στον εμπλουτισμό της αξιολόγησης· από την άλλη, εκφράστηκαν έντονες επιφυλάξεις για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα. Οι συντονιστές/τριες εμφανίζονται να έχουν πολύ διαφορετικές στάσεις απέναντι στην αξιοποίηση εφαρμογών από τους/τις ίδιους/ίδιες.

Η ανάγκη κατανόησης και πειραματισμού με τα εργαλεία ΤΝ είναι έκδηλη σε κάποιους/ες συμμετέχοντες/ουσες, ωστόσο υπάρχουν συμμετέχοντες/ουσες που δεν την έχουν αξιοποιήσει ακόμα:

(Συμ. 4) «Δεν το έχουμε υιοθετήσει ακόμα (...) προς το παρόν, όχι, το βλέπουμε όμως και γίνονται και επιμορφωτικά σεμινάρια και θα το δούμε ίσως μελλοντικά.»

(Συμ. 5) «η αλήθεια είναι ότι δεν χρησιμοποιώ Τεχνητή Νοημοσύνη, όχι επειδή είμαι εναντίον αλλά (...) θα πρέπει εγώ να τροφοδοτήσω την όποια εφαρμογή με τις οδηγίες για να πάρω πίσω απαντήσεις. Το κάνω πολύ πιο εύκολα μόνος μου και πολύ πιο άνετα να πω την αλήθεια. Και νομίζω ότι οι συνάδελφοί μου δεν χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη, είναι της παλιάς σχολής οι περισσότεροι.»

Άλλοι/ες, την έχουν ενσωματώσει στις πρακτικές τους:

(Συμ.1) «Μπορεί να πάρουμε μια ιδέα για τα θέματα από τις προτάσεις και μπορεί να το ρίξουμε και σε ένα εργαλείο ΤΝ να δούμε τι βγάζει.»

(Συμ.2) «Διαμορφώνω ένα θέμα, ας πούμε, παραδείγματος χάρη. Και μετά του ζητάω ενδεχομένως να μου κάνει κάποια λεκτική βελτίωση. (...) Αυτό που δεν κάνω, που όμως το κάνουν δυστυχώς συνάδελφοι, είναι να ανεβάσω τα γραπτά και να αφήσω το chat gpt να τα διορθώσει. Γιατί εδώ χάνεται η προσωπική σχέση.»

Την ίδια στιγμή, αναδύεται η αίσθηση αβεβαιότητας και ανάγκη για θεσμικό πλαίσιο:

(Συμ. 3) «Είναι λεπτό ζήτημα. Σε θέματα πλαγιαρισμού, και τώρα και τεχνητής νοημοσύνης, πιστεύω ότι θα πρέπει να ενταχθεί στον κανονισμό ένα πλαίσιο από τη στιγμή που ζούμε σε εποχές που όλα αυτά εξελίσσονται και αναπροσαρμόζουμε και εμείς τις πρακτικές μας.»

(Συμ. 7) «Να φτιάξει το ΕΑΠ ένα πλαίσιο προστασίας σε επίπεδο κανονισμού για τις αποφάσεις που θα χρειαστεί ενδεχομένως να πάρουμε. Αν είμαστε σίγουροι αν ανακαλύψουμε πράγμα το οποίο για μένα είναι αμφίβολο ότι κάποιος χρησιμοποιεί αλλότριους μηχανισμούς για να κατασκευάσει δικό του πόνημα.»

Ανάγκες επιμόρφωσης και υποστήριξης

Ιδιαίτερη έκπληξη προκαλεί η διάσταση των απόψεων των συμμετεχόντων/ουσών σχετικά με τη ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση από το ίδρυμα. Από τη μία υπάρχουν αυτοί/ες που ζητούν πρακτική, στοχευμένη εκπαίδευση, κυρίως σε θέματα αξιολόγησης και χρήσης της ΤΝ, μηχανισμούς καθοδήγησης που θα στηρίξουν την καθημερινή τους πρακτική. Χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι:

(Συμ. 1) «Με ενδιαφέρει. Είναι κάτι που προσπαθώ να ενημερώνομαι. Δεν είναι ότι έχω πλήρη άγνοια, ξέρω τι γίνεται και τα λοιπά επιμορφώσεις γίνονται όχι μόνο από το ΕΑΠ, αλλά και γενικότερα. Το θέμα είναι να χωρέσεις όλο αυτό το πράγμα στις 24 ώρες μιας ημέρας.»

(Συμ. 7) «Νομίζω ότι πλέον το ΕΑΠ τουλάχιστον σε τον τομέα κάνει αυτά που πρέπει να κάνει. Θα μπορούσε να προσφέρει τουλάχιστον σε όλα τα μέλη ΣΕΠ και αλλά πιστεύω και στα ΔΕΠ του γιατί θα χρειαστεί να το αποκτήσουν αυτό κάποια σεμινάρια για τη διαχείριση αυτού του φαινομένου.»

(Συμ. 3) «Νομίζω θα το προσπαθήσουμε και φέτος να βάλουμε πρακτικές καλές. Θα πρέπει κάποιος να αναλάβει την επιμόρφωση τους και την αξιολόγηση των ΣΕΠ. (...) Οι καλές πρακτικές είναι πάρα πολύ χρήσιμες..»

Υπάρχουν, ωστόσο και οι συμμετέχοντες/ουσες που δεν νιώθουν τόσο την ανάγκη μιας επιμόρφωσης με τη μορφή «μαθήματος» αλλά μια ουσιαστικότερη υποστήριξη και εμπλοκή στον αναστοχασμό σχετικά με τις εξετάσεις.

(Συμ. 2) «Νομίζω ότι τέτοιες συζητήσεις αναστοχασμού θα είχαν περισσότερο νόημα από ένα μάθημα.»

(Συμ. 6) «Θα ήταν λίγο περίεργο να πούμε ότι θα μας κάνει επιμόρφωση το ίδρυμα. Εκτός κι αν μας έλεγε: «Παιδιά, εσείς θα συζητήσετε και θα σας φέρουμε σε επαφή με αντίστοιχα πανεπιστήμια. Σε αυτό το topic, συζητήστε τι κάνουν οι άλλοι, ανταλλάξτε γνώμες...»

Συζήτηση

Συνολικά, από τις συνεντεύξεις αποτυπώνεται μια ένταση ανάμεσα στην παιδαγωγική ευθύνη και την οργανωτική επιβάρυνση που βιώνουν οι συμμετέχοντες/ουσες καθώς επίσης και μια μετατόπιση της στάσης απέναντι στην ΤΝ, η οποία αντιμετωπίζεται ως αναπόφευκτη πρόκληση που απαιτεί τόσο τεχνολογική εξοικείωση όσο και θεσμική καθοδήγηση.

Η συνδυαστική αποτίμηση των πρακτικών της ΕΠΣ και των συνεντεύξεων αποτυπώνει μια συνεκτική εικόνα των αναγκών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το ΕΑΠ στη διαχείριση των εξ αποστάσεως εξετάσεων.

Ένα βασικό σημείο σύγκλισης ανάμεσα στις δύο ομάδες δεδομένων είναι το πώς προβάλλει ταυτόχρονα η Τεχνητή Νοημοσύνη ως πρόκληση και ως ευκαιρία. Τόσο στα πρακτικά όσο και στις συνεντεύξεις, αναγνωρίζεται η δυνατότητα αξιοποίησης της ΤΝ ως εργαλείου υποστήριξης των διδασκόντων: στη διαμόρφωση θεμάτων ή στην αναζήτηση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης. Η διττή αυτή στάση αντανακλά και τις σύγχρονες θεωρητικές συζητήσεις, όπου τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (π.χ. GPT) θεωρούνται ταυτόχρονα μοχλός καινοτομίας και πηγή κινδύνων, αν δεν πλαισιωθούν από κατευθυντήριες γραμμές και κατάλληλη επιμόρφωση (Bozkurt et al., 2024; Memarian & Doleck, 2024).

Η μείωση του αριθμού των φοιτητών/τριών ανά τμήμα επανέρχεται τόσο στα πρακτικά όσο και στις συνεντεύξεις, ως απάντηση σε ενδεχόμενα φαινόμενα εξαπάτησης κατά τη διάρκεια των εξ αποστάσεως εξετάσεων. Η σχέση

αλληλεπίδρασης μεταξύ διδάσκοντα/ουσας και φοιτητή/τριας προβάλλεται σαν αποτρεπτικός παράγοντας και μόνο με έναν περιορισμένο αριθμό μπορεί η σχέση αυτή να αναπτυχθεί. Μέσα σε μικρότερες ομάδες θα μπορεί να μετατοπιστεί και η εστίαση από εξετάσεις απομνημόνευσης σε αξιολογήσεις που καλλιεργούν δεξιότητες ανώτερης τάξης και συνεργατικότητα, σύμφωνα με τη διεθνή τάση (Chin et al., 2025).

Επίσης, κοινή συνισταμένη των δεδομένων είναι η ανάγκη για επιμόρφωση και θεσμική υποστήριξη. Οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνωρίζουν ότι η προσαρμογή στις ταχέως εξελισσόμενες τεχνολογίες απαιτεί συνεχή επιμόρφωση σε θέματα ΤΝ, αλλά και την ανάπτυξη σαφών οδηγιών καλών πρακτικών. Η βιβλιογραφία έχει ήδη τεκμηριώσει ότι ο ρόλος του Συντονιστή/τριας στην ΕΞΑΕ είναι σύνθετος και απαιτεί συνδυασμό παιδαγωγικών, οργανωτικών και τεχνολογικών δεξιοτήτων (Παπαδημητρίου & Λιοναράκης, 2016), κάτι που καθιστά τη θεσμική στήριξη καθοριστική για την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ωστόσο, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται. Τα πρακτικά εστιάζουν στην ανάγκη επιτήρησης και χρήσης λογισμικών που εντοπίζουν τα προϊόντα ΤΝ. Στις συνεντεύξεις όμως, φαίνεται μια αντιμετώπιση επικεντρωμένη στη σχέση διδάσκοντα/ουσας- φοιτητή/τριας και λιγότερο σε μηχανισμούς ελέγχου. Επίσης, τα πρακτικά προτάσσουν την ανάγκη για μια πιο ολιστική αξιολόγηση, εστίαση σε δημοσιεύσεις και ανταλλαγή εμπειριών με άλλα ιδρύματα, ενώ στις συνεντεύξεις η έμφαση δίνεται σε πρακτική επιμόρφωση στην ΤΝ και σε καθημερινή θεσμική υποστήριξη. Η διάσταση που δίνεται στα πρακτικά είναι περισσότερο ακαδημαϊκή-ερευνητική ενώ οι Συντονιστές/τριες ζητούν άμεση, λειτουργική βοήθεια.

Συμπεράσματα & Προτάσεις

Η παρούσα μελέτη ανέδειξε τη σύνθετη φύση του ρόλου των Συντονιστών/τριών Θεματικών Ενοτήτων (Θ.Ε.) και των Διευθυντών Προγραμμάτων της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, εστιάζοντας στις ανάγκες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στο πλαίσιο των εξεταστικών διαδικασιών. Από την ανάλυση των δεδομένων σε σχέση με τις βασικές ανάγκες τους που σχετίζονται με την οργάνωση και υλοποίηση των εξ αποστάσεως

εξετάσεων, προκύπτει ότι καλούνται να διαχειριστούν έναν ρόλο που συνδυάζει διοικητικές, παιδαγωγικές και τεχνολογικές διαστάσεις. Και όλα αυτά μέσα σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων απαιτήσεων και ραγδαίων αλλαγών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επίσης, επιθυμούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων αλλά και να λαμβάνεται υπόψιν η εμπειρία τους.

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα για τις νέες ανάγκες που δημιουργεί η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης όσον αφορά τις εξ αποστάσεως εξετάσεις, η αξιοποίησή της αναδείχθηκε ως κεντρικός παράγοντας που επηρεάζει τον τρόπο οργάνωσης και αξιολόγησης των μαθησιακών διαδικασιών. Για κάποιους/ες λειτουργεί ως πρόκληση για τη διασφάλιση της ακαδημαϊκής ακεραιότητας ενώ για άλλους ως ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας και των μορφών αξιολόγησης. Τα ευρήματα υπογραμμίζουν την ανάγκη διαμόρφωσης ενός σαφούς θεσμικού πλαισίου που θα ρυθμίζει τη χρήση της ΤΝ στις εξετάσεις και θα παρέχει κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση φαινομένων ακαδημαϊκής απάτης.

Τέλος, σχετικά με τις προτάσεις που προκύπτουν για τη βελτίωση του θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου που διέπει τις εξ αποστάσεως εξετάσεις σύμφωνα με τους Συντονιστές/τριες και Διευθυντές/ντριες, καθίσταται εμφανής η ανάγκη για στοχευμένη και συνεχόμενη επιμόρφωσή τους σε θέματα αξιοποίησης τεχνολογικών εργαλείων και καινοτόμων μορφών αξιολόγησης. Η μείωση του αριθμού φοιτητών/τριών ανά Θ.Ε. προτείνεται ως αναγκαία συνθήκη για την ενίσχυση της αλληλεπίδρασης, την ανάπτυξη αυθεντικών μορφών αξιολόγησης και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης και συνεργατικότητας. Εξίσου σημαντική είναι η ενδυνάμωσή τους μέσω θεσμικής και τεχνικής υποστήριξης, καθώς και η δημιουργία κοινοτήτων πρακτικής και αναστοχασμού που θα ενισχύουν τη συνεργασία και τη συνεχή επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Σε ευρύτερο επίπεδο, προτείνεται η ενίσχυση της εξωστρέφειας του Ιδρύματος, μέσα από συνέργειες και ανταλλαγή εμπειριών με άλλα πανεπιστήμια, ελληνικά και διεθνή, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των παρεχόμενων προγραμμάτων.

Προτείνεται, ωστόσο, η περαιτέρω διερεύνηση του ρόλου των Συντονιστών/τριών στο πλαίσιο της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης και της ενσωμάτωσης της Τεχνητής Νοημοσύνης στην εκπαιδευτική πράξη. Ενδείκνυται επίσης η ανάπτυξη διαχρονικών μελετών που θα παρακολουθούν τις μεταβολές στις αντιλήψεις, τις δεξιότητες και τις ανάγκες τους, καθώς και η διερεύνηση πολιτικών και οργανωτικών παραμέτρων που μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και το έργο τους. Μια τέτοια ερευνητική κατεύθυνση θα συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση στρατηγικών και πρακτικών που θα αναβαθμίσουν το κύρος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Aristeidou, M., Cross, S., Rossade, K.-D., Wood, C., Rees, T., & Paci, P. (2024). Online exams in higher education: Exploring distance-learning students' acceptance and satisfaction. *Journal of Computer Assisted Learning*, 40(1), 342–359. <https://doi.org/10.1111/jcal.12888>
- Bozkurt, A., et al. (2024). The manifesto for teaching and learning in a time of generative AI: A critical collective stance to better navigate the future. *Open Praxis*, 16(4), 487–513. <https://doi.org/10.55982/openpraxis.16.4.777>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Chakraborty, S. (2024). Generative AI in modern education society. *arXiv preprint arXiv:2412.08666*. <https://arxiv.org/abs/2412.08666>
- Chin, P. (2025). AI in Higher Education: A Case Study Examining Decision- Making Shifts and Personalised Learning Through Educators' Perspectives. 10.31014/aior.1993.08.02.576.
- Creswell, J. W. (2016). *Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. Ίων/Ελλην.
- Cross, S., Aristeidou, M., Rossade, K., Wood, C., & Brasher, A. (2023). The impact of online exams on the quality of distance learners' exam and exam revision experience: Perspectives from The Open University UK. *Online Learning*, 27(2) 27–45. <https://doi.org/10.24059/olj.v27i2.3761>
- Dominguez-Figaredo, D. D., Gil-Jaurena, I. G., & Morentin-Encina, J. M. (2022). The impact of rapid adoption of online assessment on students' performance and perceptions: Evidence from a distance learning university. *Electronic Journal of e-Learning*, 20(3), 224– 241. <https://doi.org/10.34190/ejel.20.3.2399>
- Elsalem, L., Al-Azzam, N., Jum'ah, A. A., & Obeidat, N. (2020). Stress and behavioral changes with remote e-exams during the COVID-19 pandemic. *BMC Medical Education*, 20(1), 1–9. <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02321-7>
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. (2024). *Κανονισμός υποχρεώσεων των μελών συνεργαζόμενου εκπαιδευτικού προσωπικού*. <https://www.eap.gr/wp-content/uploads/2021/09/kanonismos-ypoxreoseon-sep.pdf>
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. (2024). *Κανονισμός σπουδών*. <https://www.eap.gr/education/study-regulations/>
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. (2024). *Οδηγός σπουδών Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών 2024–2025*. <https://www.eap.gr/wp-content/uploads/odigos-spoudon/odigos-spoudon-sae-2024-2025.pdf>
- Ιωακειμίδου, Β., Μανούσου, Ε., Σταμούλης, Ε., Δημόπουλος, Κ., Ζώτου, Μ., Καμπουρμάλη, Ι., Καρούντζου, Γ., Κουτσούμπα, Κ., Μπούσιου, Ο., Στύλα, Δ., & Τσακίριδου, Δ. (2023). Τελικές εξετάσεις στα πανεπιστήμια ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας. Στο Α. Λιοναράκης & Ε. Μανούσου (Επιμ.), *Πρακτικά του 12ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (Νοέμβριος 2021, Αθήνα, Ελλάδα)*. Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. <https://doi.org/10.12681/icodl.6063>

- Kofinas, A. K., Tsay, C.-H., & Pike, D. (2025). The impact of generative AI on academic integrity of authentic assessments within a higher education context. *British Journal of Educational Technology*, 00, 1–28. <https://doi.org/10.1111/bjet.13585>
- Memarian, B., & Doleck, T. (2024). A review of assessment for learning with artificial intelligence. *Computers in Human Behavior: Artificial Humans*, 2(1), 100040. <https://doi.org/10.1016/j.chbah.2023.100040>
- Mezzadri, M. (2020). Language learning and teaching and the formation of democratic awareness: The challenge of the European language policies. Στο AA. VV. (Ed.), *The 1st International Conference on Languages and Humanities 2020. Atti dell'omonimo convegno* (179–191). Yangon University of Foreign Languages. <https://air.unipr.it/handle/11381/2870238>
- Mills, G. E., Gay, L. R. & Airasian, P. (2017). *Εκπαιδευτική έρευνα: Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι – Ανάλυση και εφαρμογές*. Προπομπός.
- Or, A., & Chapman, D. (2022). Online learning and examinations in higher education: Issues of equity and reliability. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 19(45). <https://doi.org/10.1186/s41239-022-00372-0>
- Παπαδημητρίου, Σ., & Λιοναράκης, Α. (2016). *Ο ρόλος του καθηγητή - συμβούλου και η ανάπτυξη μηχανισμού υποστήριξης του στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. Στο 5ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. <https://doi.org/10.12681/icodl.437>
- Richter, R., Tipold, A., & Schaper, E. (2024). Identification of parameters for electronic distance examinations. *Frontiers in Veterinary Science*, 11, 1385681. <https://doi.org/10.3389/fvets.2024.1385681>
- Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου: Ένα μέσο για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες* (μτφρ. Χ. Μπαλτογιάννης). Gutenberg.
- Serragiotto, G. (2016). *La valutazione degli apprendimenti linguistici*. Bonacci Editore.
- Τσιώλης, Γ. (2018). Θεματική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Στο Γ. Ζαϊμάκης (Επιμ.), *Ερευνητικές διαδρομές στις κοινωνικές επιστήμες: Θεωρητικές – μεθοδολογικές συμβολές και μελέτες περίπτωσης* (σσ. 97–125). Πανεπιστήμιο Κρήτης – Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας.. <https://eclass.uowm.gr/modules/document/file.php/NURED412>
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Sage.
- Zhang, X. (2025). Fairness and Effectiveness in AI-Driven Educational Assessments: Challenges and Mitigation Strategies. *Journal of Innovation and Development*. 11. 7-10. <https://doi.org/10.54097/adcxze34>
- Zhong, Y., & Rosli, M. S. B. (2025). Generative Artificial Intelligence in Higher Education: Opportunities, Challenges, and Future Directions. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 14(3), 301-312. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARPEd/v14-i3/25813>

Όροι Έκδοσης, Πνευματικά Δικαιώματα και Ακαδημαϊκή Δεοντολογία

Η παρούσα έκδοση περιλαμβάνει τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο των εργασιών του Συνεδρίου. Οι απόψεις που διατυπώνονται στα κείμενα είναι αποκλειστικά προσωπικές απόψεις των συγγραφέων και δεν εκφράζουν απαραίτητα τις θέσεις της Οργανωτικής ή της Επιστημονικής Επιτροπής.

Ευθύνη Συγγραφέων & Πνευματικά Δικαιώματα: Κάθε συγγραφέας φέρει την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για το περιεχόμενο του κειμένου του. Οι συγγραφείς εγγυώνται ότι τα κείμενά τους αποτελούν προϊόν πρωτότυπης επιστημονικής εργασίας και ότι έχουν εξασφαλίσει όλες τις απαραίτητες γραπτές άδειες για τη χρήση υλικού (εικόνες, διαγράμματα, εκτενή αποσπάσματα κ.λπ.) που υπόκειται σε πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης (TN): Στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ακεραιότητας, οι συγγραφείς δηλώνουν ότι η χρήση εργαλείων Παραγωγικής Τεχνητής Νοημοσύνης (GenAI), όπου αυτή πραγματοποιήθηκε, περιορίστηκε αποκλειστικά σε υποστηρικτικό επίπεδο (π.χ. γλωσσική επιμέλεια, οργάνωση δομής). Η τελική επιστημονική κρίση, η επαλήθευση των πηγών και η αυθεντικότητα των συμπερασμάτων παραμένουν αποκλειστική ευθύνη των φυσικών προσώπων-συγγραφέων.

Οι επιμελητές/τριες της έκδοσης και οι διοργανωτές του Συνεδρίου δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν παραβιάσεις πνευματικών δικαιωμάτων τρίτων ή για την επιστημονική ακρίβεια των στοιχείων που παρατίθενται από τους συγγραφείς.